

ISSN 2657-3326

MONITOR ASEAN

MARZEC 2020

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie. Monitor opracował Mateusz Chatys – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR ASEAN

MARZEC 2020

I. STOSUNKI CHINY-ASEAN

1 marca: Chiny i Kambodża analizują wpływ koronawirusa na handel dwustronny. Zastępca dyrektora generalnego departamentu spraw azjatyckich chińskiego ministerstwa handlu - Yang Weiqun, spotkał się z sekretarzem generalnym kambodżańskiego komitetu inwestycyjnego - Chea Vuthy. Przedstawiciele obu stron omówili negatywne skutki epidemii koronawirusa w Chinach na funkcjonowanie fabryk w Kambodży, które zmagają się z niedoborem surowców, niezbędnych do prowadzenia produkcji. Dodatkowym elementem ograniczającym rozwój gospodarki w Kambodży jest zaostrzenie restrykcji ze strony Unii Europejskiej. Yang Weiqun poinformował, że chiński rząd szuka sposobów na wsparcie Kambodży w trudnej sytuacji, czego efektem jest między innymi zachęcanie chińskich przedsiębiorców do inwestowania w tym kraju. Z kolei Chea Vuthy zaapelował o przywrócenie dostaw niezbędnych surowców w pierwszej kolejności do Kambodży oraz o przyspieszenie negocjacji w sprawie umowy o wolnym handlu między stronami. Zgodnie ze wcześniejszymi ustaleniami umowa powinna zostać podpisana w połowie 2020 roku, żeby zaczęła obowiązywać przed końcem bieżącego roku.

1 marca: Tajlandia chce zredukować zanieczyszczenie powietrza poprzez rozbudowę infrastruktury kolejowej wspólnie z Chinami i Singapurem. Rząd Tajlandii zadeklarował przeznaczenie 21 mld USD na kompleksową rozbudowę infrastruktury kolejowej w kraju, umożliwiającą między innymi bezpośrednią podróż do Chin i Singapuru. Tranzyt kolejowy w Bangkoku będzie zmodernizowany, co ma doprowadzić do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza a głównym punktem serii inwestycji będzie budowa największej w regionie stacji kolejowej o wartości 1,3 mld USD, która ma zostać uruchomiona w 2021 roku. Według ministerstwa transportu do 1951 roku kraj dysponował siecią kolejową o długości 3300 km, przy czym w ciągu ostatnich 69 lat zbudowany tylko 700 km nowych linii. Według planów rządu do 2037 roku długość

36. SZCZYT

ASEAN ZOSTAŁ

PRZEŁOŻONY

Ministerstwo spraw zagranicznych Wietnamu poinformowało o przełożeniu 36. szczytu Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej z początku kwietnia na koniec czerwca bieżącego roku. Premier Nguyen Xuan Phuc poinformował już o zmianach pozostałych liderów państw członkowskich ASEAN.

połączeń kolejowych ma wzrosnąć o 60%. Pierwsza linia szybkiej kolei w Tajlandii ma zostać zbudowana przez Chiny w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku i zostanie połączona z linią w stolicy Laosu. Pierwszy odcinek trasy o długości 608 km jest już w trakcie budowy, natomiast drugi etap wciąż jest w fazie planowania.

2 marca: ćwiczenia wojskowe Chiny-Kambodża odbędą się zgodnie z planem. Ambasador Chin w Kambodży Wang Wentian, poinformował, iż ćwiczenia „Golden Dragon” odbędą się zgodnie z planem, mimo trudności związanych z epidemią koronawirusa. Weźmie w nich udział łącznie ponad 3000 żołnierzy z obu państw. Scenariusz ćwiczeń obejmuje zwiększenie zdolności z zakresu realizacji operacji humanitarnych i zarządzania klęskami żywiołowymi, a także działań antyterrorystycznych.

2 marca: na wrzesień zaplanowano kolejną edycję targów handlowych Chiny-ASEAN. W dniach 18–21 września 2020 roku odbędzie się 17. edycja targów gospodarczych. Wydarzenie odbędzie się w Nanning, stolicy prowincji Guangxi, a tytuł honorowego uczestnika przyznano Laosowi. Tegoroczne targi mają podkreślać naukowe i technologiczne aspekty współpracy handlowej, a także promować dalszą integrację w łańcuchów dostaw i przemysłowych, między obiema stronami. W ubiegłym roku targi zgromadziły 2848 przedsiębiorstw, podczas których podpisano 502 umów.

5 marca: Tajwan oskarżył rząd w Pekinie o wymuszenie na malezyjskiej prowincji wprowadzenie zakazu wjazdu dla mieszkańców Tajwanu. Minister spraw zagranicznych Tajwanu Joseph Wu, stwierdził, że władze Chin kontynentalnych zmusiły malezyjski stan Sarawak (położony na wyspie Borneo z oddzielnymi kontrolami imigracyjnymi od reszty Malesji) do przywrócenia zakazu podróżowania z wyspy w ramach działań kontrolnych związanych z epidemią koronawirusa. Ponadto zarzucił Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), że błędnie zaliczyła Tajwan jako część chińskiego obszaru wirusowego, co wprowadziło w błąd wiele państw, które uważają, że sytuacja epidemiologiczna na wyspie jest równie poważna jak sytuacja w ChRL. Tajwan, który uznaje się za niezależne od Pekinu niepodległe państwo, zgłosił 42 przypadki chorych i jedną ofiarę śmiertelną, w porównaniu z ponad 80 tys. przypadków zakażenia i 3 tys. zgonów w Chinach kontynentalnych. Rzecznik chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych Zhao Lijian, zarzucił Tajwanowi upolitycznianie sprawy związanej z epidemią koronawirusa.

6 marca: Filipiny podsumowały swoją dyplomatyczną aktywność w sprawie Morza Południowochińskiego z ostatnich trzech lat. Ministerstwo spraw zagranicznych opublikowało listę 45 protestów dyplomatycznych przeciwko chińskiej aktywności na zachodzie Morza Filipińskiego, które zostały zgłoszone od czasu objęcia prezydentury przez Rodrigo Duterte w 2016 roku. Całe zestawienie zostało złożone Kongresowi na posiedzenie krajowej grupy zadaniowej ds. Morza Filipińskiego. Protesty w 18 przypadkach dotyczyły naruszenia filipińskich wód przez zarówno chińskie statki cywilne jak i rządowe (wojskowe i straży przybrzeżnej), a w 8 naruszenia filipińskich rybaków przez chińską marynarkę wojenną straż przybrzeżną oraz morską milicję. Rząd Filipin 5 razy formalnie wyraził również zaniepokojenie z

powodu budowy przez Chiny nowych konstrukcji na sztucznych wyspach. Natomiast sześciokrotnie sprzeciwiano się ostrzeżeniom radiowym skierowanym do filipińskich patroli morskich, które zbliżyły się do obszarów kontrolowanych przez chińskie jednostki. Zastrzeżenia rządu w Manili wzbudziły także szkodliwe dla środowiska praktyki Chin, takie jak stosowanie cyjanku i kompresorów do połowów zagrożonych wyginięciem olbrzymich małży, czy utrudnianie dostępu filipińskim rybakom do łowisk, nawet tych, znajdujących się w wyłącznej strefie ekonomicznej kraju. Największym echem odbił się jednak incydent z czerwca 2019 roku, kiedy filipiński kuter rybacki został staranowany przez chińską jednostkę a załoga została pozostawiona bez pomocy (została uratowana przez członków wietnamskiego statku znajdującego się w pobliżu).

10 marca: Indonezja wyśle 30 statków rybackich w obszar Morza Północnonatuńskiego, gdzie doszło w ostatnim czasie do napięć z Chinami. Minister ds. bezpieczeństwa Mahfud M.D., poinformował o podjęciu decyzji na wniosek prezydenta Joko Widodo o wysłaniu 30 dużych statków rybackich na Morze Północnonatuńskie, gdzie Chiny roszczą sobie prawa w ramach tzw. linii dziewięciu kresek wyznaczonych na Morzu Południowochińskim. Działania mają na celu zabezpieczenie suwerenności nad wyłączną strefą ekonomiczną kraju w odpowiedzi na napięcia ze stroną chińską z początku bieżącego roku. Statki wyruszą w sporny obszar 10 marca i będą objęte eskortą Agencji Bezpieczeństwa Morskiego (Bakamla).

11 marca: stała misja Filipin przy ONZ przedłożyła swoją opinię w sprawie roszczeń Pekinu na Morzu Południowochińskim w odpowiedzi na chińską notę dyplomatyczną do ONZ, będącą reakcją na malezyjską notę dotyczącą przedłużenia szelfu kontynentalnego. Rząd Filipin uznał chińskie roszczenia na Morzu Południowochińskim za bezpodstawne i niezgodne z prawem międzynarodowym (UNCLOS). Ponadto rząd ogłosił swoje pełne prawa do grupy wysp Calayaan oraz rafy Scarborough Shoal. Malezja złożyła notę do ONZ w sprawie przedłużenia szelfu kontynentalnego na Morzu Południowochińskim w grudniu ubiegłego roku, co wywołało zdecydowany sprzeciw Pekinu, który rości sobie prawa do niemal całego akwenu w ramach tzw. linii dziewięciu kresek.

15 marca: Chiny wspierają Filipiny w walce z COVID-19. Liczba zakażonych koronawirusem na Filipinach wzrosła do 140 osób, a liczba ofiar śmiertelnych do 11. W związku z rozprzestrzenianiem się wirusa chiński ambasador na Filipinach Huang Xilian, zadeklarował wsparcie rządu w Manili w walce z wirusem. Chiny wysłały między innymi darmowy zestaw testów na wykrycie COVID-19. Filipiny podjęły już decyzję o 30-dniowej blokadzie Manili w celu ograniczenia przemieszczania się ludzi w regionie, ponieważ większość zakażonych pochodzi właśnie ze stolicy kraju. Rząd ogłosił także ograniczenia w podróży dla wszystkich cudzoziemców przybywających z krajów, w których wystąpiły potwierdzone przypadki chorych. Podobnie jak w pozostałych państwach minister zdrowia - Francisco Duque, doradził obywatelom, aby podjęli kroki w celu ochrony przed wirusem, na przykład poprzez przestrzeganie zasad higieny osobistej.

15 marca: Chiny rozpoczęły wspólnie z Kambodżą ćwiczenia militarne pomimo ogłoszenia przez WHO pandemii COVID-19. Oba państwa rozpoczęły czwarte wspólne ćwiczenia militarne w zakresie walki z terroryzmem i ratownictwa humanitarnego w południowo-zachodniej prowincji Kambodży - Techo Sen Chumkiri. Ceremonii otwarcia przewodniczyli chiński ambasador w Kambodży - Wang Wentian, a także głównodowodzący kambodżańskimi siłami zbrojnymi – generał Vong Pisen. Podczas ćwiczeń, które potrwają do kwietnia żołnierze wezmą udział w programach szkoleniowych, takich jak obsługa sprzętu, strzelanie, rozminowywanie, tropienie terrorystów oraz prowadzenie poszukiwań i realizacja misji ratowniczych.

17 marca: Chińska firma oddała do użytku linie przesyłu energii elektrycznej operatorowi z Laosu. Linia transmisji energii elektrycznej zbudowana przez chińską firmę Pinggao Group Co., Ltd w Laosie została przekazana państwowemu koncernowi z Laosu - Electricite du Laos. Projekt umożliwi przesył energii elektrycznej z Huayxay, stolicy północnej prowincji Bokeo, do okręgu Tonpheung, a także obejmował budowę podstację transformatorową w Tonpheung i rozbudowę podstacji w Huayxay. Przedsięwzięcie ma duże znaczenie dla rozwoju lokalnej gospodarki dzięki zwiększeniu możliwości sieci energetycznej w Laosie.

19 marca: Malezja otrzymała pierwszy pakiet wsparcia od Chin w walce z koronawirusem. Minister spraw zagranicznych Malezji Hishammuddin Hussein, napisał do swojego chińskiego odpowiednika list z prośbą o wsparcie w obliczu szerzącej się pandemii COVID-19. W Malezji potwierdzono 900 przypadków zakażeń wirusem. W pierwszym pakiecie pomocowym z Chin znalazło się 100 tys. maseczek chroniących twarz, 3,5 tys. zestawów testowych umożliwiających wykrycie wirusa, a także niezbędny sprzęt medyczny i środki dezynfekujące. Chiński ambasador w Malezji potwierdził, że wkrótce do Malezji zostanie wysłany kolejny transport materiałów niezbędnych do skutecznej walki z pandemią.

19 marca: Filipiny dziękują chińskiemu przedsiębiorcy za wsparcie w walce z pandemią. Minister finansów Carlos Dominguez, wyraził wdzięczność założycielowi Alibaba Group – Jack Ma, za przekazanie pół miliona maseczek na twarz, które są jednym z głównych środków ochronnych pozwalających na skuteczne przeciwdziałanie skutkom pandemii COVID-19. Do tej pory liczba chorych wzrosła do 217 osób i 17 ofiar śmiertelnych. W związku z pogarszającą się sytuacją rząd w Manili zaostrza środki ostrożności. Wprowadzono między innymi obowiązkową kwarantannę domową.

23 marca: Chiny wysłały Indonezji testy do walki z pandemią koronawirusa. Za pośrednictwem linii lotniczych Xiamen Airlines Chiny dostarczyły do stolicy Indonezji kilkanaście tysięcy ton rękawiczek jednorazowych, maseczek ochronnych oraz innego rodzaju materiały potrzebne do zaopatrzenia szpitali, w których leczone są osoby zakażone wirusem COVID-19. W transporcie znalazło się również 800 tys. zestawów testowych umożliwiających wykrycie wirusa u chorych osób. W Indonezji potwierdzono 514 osób zakażonych i 48 zgonów, w związku z czym gubernator Dżakarty Anies Baswedan, ogłosił stan wyjątkowy na okres dwóch tygodni.

24 marca: zespół lekarzy z Chin przybył do Kambodży, aby pomóc w walce z koronawirusem. Ministerstwo zdrowia poinformowało, że zespół siedmiu lekarzy z Guangxi pod przewodnictwem doktora Ai Xianga przybył do Kambodży razem z pakietem środków ochronnych, wśród którego znalazły się między innymi maseczki i odzież ochronna, jednorazowe rękawiczki oraz termometry na podczerwień. Chińscy lekarze zostali przywitani na lotnisku przez ministra zdrowia Kambodży - Mam Bun Heng. Lekarze z Chin udzielą wsparcia Kambodży z walką z wirusem, a także będą nadzorować proces leczenia 87 osób, u których wykryto COVID-19.

24 marca: Chiny przekazały Birmie 6,7 mln USD w ramach funduszu współpracy Lancang-Mekong. W Naypyidaw odbyła się ceremonia podpisania umowy w sprawie transferu środków o łącznej kwocie 6,7 mln USD, w której wzięli udział ambasador Chin w Birmie - Chen Hai. Fundusze zostaną wykorzystane przez birmański rząd na realizację 22 projektów z zakresu rolnictwa, edukacji i technologii informacyjno-komunikacyjnej. Jest to już druga tego typu transza, ponieważ w styczniu 2018 roku podpisana została umowa na transfer 2,4 mln USD, przeznaczonych na realizację 10 projektów infrastrukturalnych.

30 marzec: Filipiny zaprzeczają informacjom o niewpuszczeniu chińskich lekarzy do kraju. Minister zdrowia Francisco Duque III, zdementował plotki o tym, jakoby chińscy lekarze wysłani na Filipiny w celu pomocy w walce z koronawirusem nie zostali wpuszczeni podczas kontroli granicznej. Minister wyjaśnił, że dzięki współpracy z chińskim ambasadorem - Huang Xilian, udało się zorganizować zespół 12 ekspertów z Chin, którzy w ciągu najbliższych dni przylecą na Filipiny, żeby udzielić porad i wsparcia filipińskim lekarzom, nie posiadającym dużego doświadczenia w zwalczaniu wirusa COVID-19. Potwierdzonych zostało już 1148 chorych osób, przy czym 71 zmarło, a 42 zostały wyleczone.

30 marca: Kambodża otrzymała od chińskiej fundacji zestaw testów służących do wykrycia koronawirusa. Fundacja założyciela firmy Alibaba – Jack Ma, przekazała Kambodży 20 tys. zestawów testowych, umożliwiających szybką identyfikację osób zakażonych COVID-19. Minister zdrowia Mam Bun Heng, potwierdził, iż Kambodża otrzymała z Chin duże wsparcie, jeżeli chodzi o walkę z pandemią. Oprócz testów, maseczek z filtrem na twarz i odzieży ochronnej do Kambodży przejechał również zespół lekarzy, którzy pomagają w leczeniu osób chorych.

II. POLITYKA W ASEAN

1 marca: Kambodża broni swojego stanowiska na forum ONZ w obliczu oskarżeń o naruszanie praw człowieka w kraju. Ambasador Kambodży przy ONZ An Sokkhoeurn, bronił stanowiska państwa podczas 43. sesji Rady Praw Człowieka w Genewie w obliczu zaniepokojenia wyrażonego przez wysokiej komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw praw człowieka Michelle Bachelet, która otrzymała doniesienia o aktach zastraszania wobec społeczeństwa obywatelskiego i organizacji zajmujących się ochroną praw człowieka w

Kambodży. Michelle Bachelet wezwała rząd w Phnom Penh do poszanowania i przestrzegania praw człowieka wszystkich obywateli - w tym wolności mediów, praworządności i prawa do swobodnego udziału w sprawach publicznych bez obawy przed prześladowaniami. An Sokkhoeurn stwierdził, że żadne doniesienia nie zostały potwierdzone, a w kraju funkcjonuje prawie 6 tys. organizacji pozarządowych. Podkreślił także, iż wszyscy obywatele są traktowani jednakowo wobec prawa, niezależnie od ich przynależności politycznej, zawodowej czy statusu społecznego. Obawy zgłosili także przedstawiciele UE, Australii i Francji. W swoim oświadczeniu UE ponowiła wezwanie do Kambodży do podjęcia natychmiastowych działań w celu ponownego otwarcia przestrzeni politycznej w tym kraju, przywrócenia niezbędnych warunków dla wiarygodnej, demokratycznej opozycji, a także do zniesienia wszelkich ograniczeń w przestrzeni publicznej dla społeczeństwa obywatelskiego i mediów.

1 marca: w Malezji został zaprzysiężony nowy premier. Po tym jak Mahathir Mohamad dobrowolnie zrezygnował ze stanowiska, król Malezji wybrał kandydata cieszącego się największym poparciem spośród wszystkich partii politycznych: Muhyiddin Yassin. Zmiana przywództwa następuje niecałe dwa lata po tym, jak Mahathir dołączył do swojego długoletniego rywala politycznego Anwara Ibrahima, aby pokonać partię Zjednoczonej Narodowej Organizacji Malajów (UMNO), która sprawowała rządy przez sześć dekad. Porażka UMNO była w głównej mierze spowodowana skandalem korupcyjnym wokół państwowego funduszu inwestycyjnego 1MDB, gdzie jedną z głównych ról odegrał ówczesny szef partii i jednocześnie premier – Najib Razak.

1 marca: w Birmie kolejny raz doszło do starcia pomiędzy wojskiem i zbrojnymi ugrupowaniami. Do walki między stronami doszło podczas ataku rebeliantów w stanie Arakan na wojskowy konwój, w wyniku którego zginęło pięcioro przedstawicieli muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja (wśród nich jedno dziecko), a kilkanaście osób zostało rannych. Rzecznik Armii Arakanu Khine Thu Kha, za ofiary wśród cywili obwinił wojsko, natomiast przedstawiciele rządu odmówili komentarza w tej sprawie. Dziennikarze mają ograniczony dostęp do tej części Birmy, a Internet jest objęty licznymi blokadami, w związku z czym uzyskanie jakichkolwiek informacji o sytuacji panującej w tym regionie jest niezwykle utrudnione.

2 marca: Malezja zawiesiła rozmowy z Brunei na temat wspólnego wydobycia surowców energetycznych na obszarach przygranicznych. Państwowy koncern naftowy i gazowy z Malezji – Petronas, zawiesił dyskusje na temat współpracy nad kilkoma projektami wiertniczymi przebiegającymi wzdłuż granicy morskiej i w ramach obszaru handlowego Malezja – Brunei (Malaysia-Brunei Commercial Arrangement Area). Powodem wycofania się ze współpracy malezyjskiego rządu jest proponowany podział dochodów, który został uzgodniony przez poprzedni rząd przed wyborami powszechnymi w maju 2018 roku. Brunei zależy na wznowieniu współpracy mającej na celu eksploatację nowych złóż gazu ziemnego. Według raportu BP World Energy Outlook przy zachowaniu obecnego tempa wydobycia, Brunei wyczerpie dotychczasowe zasoby węgłowodorów w ciągu 15 lat. Petroleum Brunei chce współpracować z Petronas w celu

opracowania grupy złóż bogatych w gaz do zasilania terminalu skroplonego gazu ziemnego w Lumut.

2 marca: Laos dąży do rozwoju infrastruktury energetycznej. Ministerstwo energetyki i górnictwa Laosu podjęło decyzję o rozbudowie infrastruktury oraz wdrożeniu nowych środków i standardów bezpieczeństwa w już istniejących zakładach w celu zwiększenia sprzedaży energii elektrycznej zagranicznym partnerom. Rynek energetyczny ma kluczowe znaczenie dla Laosu, ponieważ kraj ten eksportuje energię do krajów sąsiadujących i krajów ASEAN, takich jak Tajlandia, Wietnam, Kambodża, Malezja, Birma i Singapur. Zużycie krajowe energii w 2019 roku wyniosło 1222 MW, ale według prognoz do 2025 roku zapotrzebowanie wzrośnie o kolejne 1800 MW. Obecnie kraj eksportuje ponad 5 620 MW energii elektrycznej tylko do Tajlandii, ale zgodnie z planami rządu eksport energii elektrycznej wzrośnie do około 20 000 MW do 2030 roku. W celu poprawy efektywności i bezpieczeństwa zarządzano kontrolę we wszystkich elektrowniach, zarówno tych już funkcjonujących, jak i będących w trakcie budowy.

3 marca: Filipiny dokonają wpłaty środków do funduszu grantowego Azjatyckiego Banku Rozwoju (ADB). Ministerstwo finansów Filipin poinformowało o planach wpłaty środków do funduszu ADB pierwszy raz od 1999 roku, kiedy rząd w Manili otrzymał pakiet pomocowy w postaci dotacji. Dokładna kwota filipińskiego wkładu zostanie ustalona w maju bieżącego roku podczas 53. dorocznego spotkania ADB w Korei Południowej.

3 marca: Wietnam dąży do wzmocnienia wszechstronnego partnerstwa z USA. Wiceprzewodniczący Zgromadzenia Narodowego Phung Quoc Hien, na spotkaniu z prezesem rady biznesu USA-ASEAN Alexanderem Feldmanem, zaapelował o przyspieszenie wdrażania środków mających na celu zacieśnienie stosunków dwustronnych, szczególnie z zakresu gospodarki obronności, nauki i technologii, edukacji, opieki zdrowotnej, ochrony środowiska i działań humanitarnych. Ponadto potwierdził poparcie Zgromadzenie Narodowe dla wprowadzenia ułatwień w dostępie do wietnamskiego rynku dla amerykańskich przedsiębiorstw, mających na celu zwiększenie inwestycji w tym kraju. Alexander Feldman docenił starania wietnamskiego rządu i pochwalił ostatnie działania Hanoi na rzecz ograniczenia rozprzestrzeniania się koronawirusa w kraju.

3 marca: Filipiny znoszą zakaz podróży do Korei Południowej. Tydzień po wprowadzeniu zakazu, rząd w Manili podjął decyzję o jego zniesieniu. Rzecznik prezydenta Duterte - Salvador Panelo poinformował, że obywatele Filipin mogą udać się do Korei Południowej za wyjątkiem prowincji Gyeongsang na północy kraju. Dodał również, że wciąż obowiązuje zakaz wjazdu dla obcokrajowców z tej prowincji.

3 marca: wkrótce zacznie działać nowa elektrownia w Kambodży. Ministerstwo energetyki i górnictwa poinformowało, że pierwszy etap nowej elektrowni o wartości 380 mln USD w dystrykcie Lvea Em w prowincji Kandal zostanie ukończony w kwietniu, dzięki czemu produkcja energii elektrycznej wzrośnie o dodatkowe 100 MW. Rzecznik ministerstwa Victor Jona

poinformował, iż dodatkowe 300 MW zostanie wyprodukowane w drugim kwartale lub na początku trzeciego kwartału bieżącego roku. Nowa inwestycja ma uchronić państwo przed niedoborem energii elektrycznej, do którego dochodziło w ubiegłym roku. Na chwilę obecną Kambodża samodzielnie zaspokaja 70-80% zapotrzebowania na energię elektryczną, przy czym zapotrzebowanie rośnie średnio w okolicach 16%-18% (wyjątkiem jest ubiegły rok, kiedy popyt wzrósł

o 25%). Dyrektor generalny Electricité du Cambodge - Keo Ratanak, zapowiedział, że Kambodża pracuje nad wytworzeniem ponad 1000 MW nowej energii do końca 2020 roku.

3 marca: w Tajlandii odbyły się manewry wojskowe Cobra Gold 2020. Siły zbrojne z Tajlandii i Stanów Zjednoczonych wzięły udział w 39. edycji dwustronnych ćwiczeń wojskowych z wykorzystaniem między innymi myśliwców piątej generacji F-35, śmigłowców bojowych AH-64 Apache oraz desantowych UH-60 Black Hawk, a także amfibii. Scenariusz manewrów był oparty na działaniach związanych z desantem na plażach w dystrykcie Sattahip, podczas których doskonalono umiejętności w przeprowadzaniu zwiadu, koordynacji między różnymi jednostkami sił zbrojnych czy tworzeniu łańcuchów zaopatrzenia.

4 marca: w Wietnamie doszło do spotkania wysokich przedstawicieli państw ASEAN.

Spotkaniu przewodniczył wiceminister spraw zagranicznych Wietnamu Nguyen Quoc Dung, a samo wydarzenie odbyło się w Da Nang. Uczestnicy spotkania podsumowali efekty rozmów ministrów spraw zagranicznych ze stycznia bieżącego roku, a także poruszono temat przygotowań do 36. szczytu ASEAN zaplanowanego na początek kwietnia. Reprezentanci państw ASEAN wyrazili także swoje opinie na temat kroków mających na celu wdrożenie inicjatyw

i priorytetów zaproponowanych przez Wietnam na 2020 rok. Biorąc pod uwagę kryzysową sytuację związaną z koronawirusem uczestnicy wydarzenia wymienili się doświadczeniami związanymi ze skutecznymi metodami przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa.

5 marca: wizyta amerykańskiego lotniskowca w Wietnamie. Lotniskowiec amerykańskiej marynarki wojennej klasy Nimitz - USS Theodore Roosevelt, w towarzystwie krążownika rakietowego USS Bunker Hill (CG 52) klasy Ticonderoga przybył do wietnamskiego portu w Da Nang z okazji 25. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między państwami. Wiceprzewodniczący Komitetu Wietnamskiej Partii Komunistycznej w Da Nang Hồ Kỳ Minh, powitał amerykańską delegację, na czele której stanął dowódca floty na Pacyfiku adm. John C. Aquilino. Wśród gości znaleźli się także ambasador Stanów Zjednoczonych Daniel Kritenbrink jak i konsul generalna Marie Damour. Jest to już druga wizyta amerykańskiego lotniskowca w Wietnamie po historycznym wydarzeniu z 2018 roku, kiedy po raz pierwszy od wojny wietnamskiej, amerykański lotniskowiec wpłynął do portu w Da Nang. Przedstawiciele obu stron podkreślili, że wizyta wyraźnie pokazuje wzmocnienie relacji dwustronnych oraz poparcie Stanów Zjednoczonych dla władz w Hanoi.

5 marca: Indonezja zatrzymała wietnamskich rybaków prowadzących nielegalne połowy.

Ministerstwo ds. morskich poinformowało o zatrzymaniu pięciu wietnamskich kutrów rybackich

i 68 członków załogi, którzy prowadzili nielegalne połowy na indonezyjskich wodach w pobliżu Wysp Natuna, gdzie doszło na początku roku do napięcia w relacjach z Chinami roszczącymi sobie prawa do całego basenu Morza Południowochińskiego. Nie jest to pierwszy przypadek konfrontacji między dwoma państwami, ponieważ w ubiegłym roku Indonezja oskarżyła wietnamską straż przybrzeżną o staranowanie jednego ze swoich statków, aby nie dopuścić do przechwycenia łodzi prowadzącej nielegalne połowy. Rząd w Dżakarcie przedsięwziął w tym roku poważne środki, aby zabezpieczyć swoją suwerenność na Morzu Północnonatuńskim.

6 marca: Filipiny wznowią negocjacje z Australią w sprawie nowych łodzi patrolowych dla marynarki wojennej. Rząd w Manili podjął decyzję o zniesieniu zawieszenia współpracy z państwami, które w sierpniu ubiegłego roku poparły na forum ONZ rezolucję, krytykującą Filipiny za kampanię antynarkotykową rozpoczętą po objęciu władzy przez Rodrigo Duterte, w której zginęło kilkanaście tysięcy osób. Wśród państw popierających rezolucję znalazła się Australia, a co za tym idzie zawieszono możliwość dostarczenia przez ten kraj sześciu łodzi patrolowych wyprodukowanych przez firmę Austal dla filipińskiej marynarki wojennej o łącznej wartości 600 mln USD w ramach pakietu pomocowego. Dzięki wsparciu finansowemu z Canberry, Austal zbuduje statki patrolowe wyposażone między innymi w pokład lotniczy, umożliwiający wykonywanie misji przez śmigłowce. Dowódca filipińskiej marynarki wojennej Giovanni Carlo Bacordo, poinformował, że decyzja o ostatecznym zaakceptowaniu projektu musi zostać podjęta przez ministerstwo obrony, po czym zostaną wznowione negocjacje, które mogą się zakończyć podpisaniem umowy. Minister obrony Delfin Lorenzana, lobbował już w październiku 2019 roku za tym, żeby umożliwić firmie Austal wspólnie z amerykańskim funduszem Cerberus Capital Management wykupienie zadłużonej stoczni stoczni Hanjin w Zatoce Subic, gdzie nowe łodzie mogłyby zostać zbudowane.

6 marca: Laos i Kambodża przedłużają współpracę graniczną. Minister spraw wewnętrznych Sar Kheng i minister bezpieczeństwa publicznego Laosu Vilay Lakhamfong współprzewodniczyli spotkaniu z urzędnikami w Wientian w celu przeglądu i oceny wyników granicznej współpracy dwustronnej w ubiegłym roku i podpisali odnowioną umowę o kontynuacji współpracy 2020 roku. Rzecznik ministerstwa spraw wewnętrznych Kambodży Phat Sophanith, poinformował, iż obie strony z zadowoleniem przyjęły efekty protokołu ustaleń podpisanego przez ministerstwa w 2019 roku. Wspólne działania przyczyniły się przede wszystkim do skutecznego zwalczania handlu narkotykami i ludźmi, a także ułatwiły handel transgraniczny. Strony zadeklarowały chęć dalszego zacieśnienia współpracy zarówno w obszarze bezpieczeństwa jak i wymiany handlowej.

10 marca: parlament Birmy zablokował próbę ograniczenia wpływów wojska w kraju. Poprawki do konstytucji z 2008 roku zaproponowane przez partię Narodowa Liga na rzecz Demokracji na czele której stoi Aung San Suu Kyi zostały odrzucone przez parlament. Odrzucone poprawki miały między innymi na celu stopniowe zmniejszanie liczby wojskowych deputowanych na przestrzeni 15 lat, a także usunięcie sekcji nadającej status najwyższego dowódcy wszystkich sił zbrojnych. Ustawa zasadnicza w obecnej formie gwarantuje jedną czwartą mandatów członkom wojska, co także miało podlegać zmianie. Zapis ten bowiem

uniemożliwia wprowadzenie jakichkolwiek zmian w konstytucji bez poparcia wojska, ponieważ wymagane jest poparcie ponad trzech czwartych parlamentarzystów. Ustawodawcy odrzucili także propozycję usunięcia sformułowania „zdyscyplinowany” z definicji systemu politycznego kraju jako „prawdziwego, zdyscyplinowanego wielopartyjnego systemu demokratycznego”. Zatwierdzona została jednak poprawka umożliwiająca urzędnikom służby cywilnej przynależność do partii politycznych.

10 marca: prezydent Filipin odrzucił apel senatorów o rozważenie decyzji w sprawie Visiting Forces Agreement. Rodrigo Duterte poinformował, że nie zmieni swojej decyzji odnośnie wszczęcia procedury wypowiedzenia umowy regulującej warunki przebywania amerykańskich żołnierzy na terytorium Filipin. Jest to odpowiedź na działania senatorów, którzy złożyli wniosek do Sądu Najwyższego, w którym zakwestionowali działania Duterte oraz poprosili sąd, aby zmusił go do wypracowania porozumienia z Waszyngtonem. Senatorowie, w tym jeden ze zwolenników administracji prezydenta Vicente Sotto, stwierdzili, że konstytucja daje Senatowi kompetencje do przeglądu umów międzynarodowych, a także nakłada na izbę wyższą obowiązki sprawowania funkcji kontrolnej polegającej na nadzorowaniu decyzji prezydenta. Prezydent Duterte dysponuje jednak poparciem większości parlamentarzystów w obu izbach.

10 marca: król Holandii podczas wizyty w Indonezji przeprosił za kolonialną historię. Król Willem-Alexander podczas konferencji prasowej z prezydentem Joko Widodo w Dżakarcie przeprosił za przemoc sił holenderskich wobec obywateli Indonezji z lat 1945-1949. Holenderski rząd wyrażał już wcześniej ubolewanie za wydarzenia będące skutkiem czasów kolonialnych, a nawet wypłacił odszkodowania rodzinom niektórych ofiar. W 2011 roku ówczesny ambasador holenderski w Indonezji Tjeerd de Zwaan, przeprosił za zbrodnie popełnione w 1947 roku w prowincji Jawa Zachodnia oraz na wyspie Sulawesi.

10 marca: Tajlandia zatwierdziła pakiet stymulacyjny na rzecz złagodzenia negatywnych skutków epidemii koronawirusa. W Tajlandii potwierdzono 53 przypadki zakażenia koronawirusem a jedna osoba zmarła. Jednak to gospodarka najbardziej ucierpiała w wyniku epidemii. Przerwy w łańcuchach dostaw ograniczyły produkcję fabryk, a ogólny strach przed chorobą oraz liczne restrykcje podróży odbiły się negatywnie na sektorze turystycznym, odgrywającym bardzo ważną rolę w tajskiej gospodarce. W związku z kryzysową sytuacją rząd zatwierdził pakiet stymulacyjny obejmujący pożyczki uprzywilejowane, fundusze i ulgi podatkowe dla osób dotkniętych epidemią na kwotę 12,7 mld USD. Minister finansów Uttama Savanayana, poinformował, iż w 4,7 mld USD zostanie udostępnione w postaci pożyczek o oprocentowaniu 2%, plus dodatkowe 943 mln USD z funduszu bezpieczeństwa oprocentowanych na 3%. Dodał również, iż rząd będzie oferować łagodniejsze spłaty zadłużenia i niższe stopy procentowe dla przedsiębiorstw, dla których utworzono fundusz o wartości niemal 630 mln USD.

10 marca: państwa ASEAN doszły do porozumienia odnośnie potrzeby sfinalizowania negocjacji nad RCEP. Przedstawiciele państw członkowskich ASEAN na spotkaniu w

Wietnamie zgodzili się, że trzeba zintensyfikować wysiłki mające na celu sfinalizowanie umowy dotyczącej Wszechstronnego Regionalnego Partnerstwa Gospodarczego (RCEP). W związku z tym państwa Azji Południowo-Wschodniej muszą przekonać Indie do powrotu do stołu negocyjnego, ponieważ jest to jedyne państwo będące w stanie zrównoważyć wpływy Chin w takim formacie jakim jest RCEP. Największa odpowiedzialność spoczywa obecnie na Wietnamie, który sprawuje roczną prezydencję w ASEAN, aby wynegocjować najkorzystniejsze warunki tej szerokiej umowy handlowej.

11 marca: liderowi niedawno rozwiązanej partii opozycyjnej w Tajlandii postawiono nowe zarzuty karne. Komisja Wyborcza w Tajlandii ogłosiła, że wniesie przeciwko byłemu liderowi partii Future Forward Thanathornowi Juangroongruangkitowi, oskarżenie w sprawie karnej. W oświadczeniu Komisji Wyborczej stwierdzono, że nowe zarzuty przeciwko Thanathornowi dotyczą jego wniosku o kandydowanie w wyborach parlamentarnych, wiedząc, że nie ma odpowiednich kwalifikacji. Przystępstwo podlega karze od jednego do dziesięciu lat pozbawienia wolności i/lub grzywnie w wysokości do 6370 USD oraz 20-letniemu zakazowi działalności politycznej. Zarzuty są wynikiem decyzji Trybunału Konstytucyjnego z ubiegłego roku, na mocy której pozbawiono Thanathorna mandatu parlamentarzysty za posiadanie akcji spółki medialnej w dniu zarejestrowania jego kandydatury w wyborach.

11 marca: Malezja chce w ciągu miesiąca rozwiązać spór handlowy z Indiami. Pierwszym zadaniem nowego rządu Malezji, na którego czele stanął Muhyiddin Yassin będzie rozwiązanie sporu z Indiami dotyczącego handlu olejem palmowym. Przez ostatnich pięć lat to właśnie Indie były największym importerem malezyjskiego oleju palmowego, ale współpraca została ograniczona od stycznia bieżącego w odwecie za krytykę byłego premiera Mahathira Mohamada, działań rządu w Nowym Delhi wobec Kaszmiru. Malezja jest drugim po Indonezji największym na świecie producentem oleju palmowego, dlatego spadek eksportu tego produktu od początku roku do Indii o ponad 54% odbił się negatywnie na gospodarce kraju.

12 marca: Wietnam i Kambodża zorganizowały kolejną edycję wspólnego patrolu morskiego. Marynarki wojenne obu państw zorganizowały 58. edycję wspólnego patrolu morskiego, w którym wzięły udział po jednym statku z każdego państwa. Podczas patrolu obie strony podjęły się takich misji, jak walka z piractwem, przemytem i handlem narkotykami, zapobieganie nielegalnej imigracji i handlowi bronią oraz szkolenie w zakresie wykonywania sygnałów przy pomocy flag i reflektorów zgodnie z międzynarodowym kodem sygnałowym.

13 marca: Rosja i Indonezja zorganizują pierwsze wspólne ćwiczenia marynarki wojennej. Biuro prasowe rosyjskiej marynarki wojennej poinformowało o dojściu do porozumienia między przedstawicielami obu państw w sprawie daty i miejsca pierwszych wspólnych manewrów morskich o kryptonimie Orruda-2020. Negocjacje grup roboczych trwały we Władywostoku od 10 marca. Rosja była reprezentowana przez dywizję ds. międzynarodowej współpracy wojskowej Floty Pacyfiku, a Indonezję delegacja pod dowództwem kapitana Sigita Santosa.

13 marca: w Tajlandii doszło do pierwszych demokratycznych protestów od czasu ostatnich wyborów. W marcu ubiegłego roku doszło do pierwszych wyborów w Tajlandii od czasu zamachu stanu z 2014 roku. Władza pozostała jednak w rękach wojskowych, a Prayut Chan-O-Cha pozostał na stanowisku premiera. Sąd Najwyższy rozwiązał bowiem jedno z głównych ugrupowań opozycyjnych, które uzyskało trzeci najlepszy wynik w ubiegłorocznych wyborach – Future Forward. Oprócz tego demonstranci oskarżają rząd o niewystarczające działania mające na celu ograniczenie negatywnych skutków związanych z pandemią koronawirusa. Szacuje się, że COVID-19 doprowadzi do spowolnienia wzrostu gospodarczego Tajlandii w 2020 roku poniżej 2%.

14 marca: Światowa Organizacja Zdrowia wezwała Indonezję do ogłoszenia stanu wyjątkowego. Dyrektor generalny WHO Tedros Adhanom Ghebreyesus, wezwał prezydenta Indonezji do przedsięwzięcia wszelkich możliwych środków w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się koronawirusa. Szef WHO oprócz ogłoszenia stanu wyjątkowego w kraju zalecił, żeby rząd w Dżakarcie podzielił się z WHO wszelkimi informacjami dotyczącymi identyfikowania chorych oraz środków używanych do leczenia COVID-19. Rzecznik prezydenta Indonezji Fadjoel Rachman, potwierdził, że Joko Widodo otrzymał list od Tedrosa Adhanoma Ghebreyesusa, po którym doszło do rozmowy telefonicznej między dwiema stronami, mającej na celu skuteczniejsze zarządzanie kryzysową sytuacją na świecie.

17 marca: Kambodża nie planuje nowych tam na Mekongu przez kolejnych 10 lat. Rzecznik ministerstwa kopalń i energii Victor Jona, poinformował, że w ostatnim planie generalnym dotyczącym potrzeb energetycznych Kambodży na lata 2020-2030 nie przewidziano budowy nowych hydroelektrowni w głównym nurcie rzeki Mekong. Zwrócił uwagę, iż ministerstwo dokonuje szczegółowej analizy i badania wpływu na środowisku naturalne przed rozpoczęciem każdego projektu budowy nowej tamy. Dodał jednak, że nadal będą kontynuowane badania nad potencjalnymi możliwościami budowy małych i średnich tam na dopływach Mekongu, ponieważ wykorzystanie skroplonego gazu do produkcji energii w ramach projektu z chińską firmą CNOOC Gas Power Group Co Ltd. będzie możliwe dopiero w 2027 roku. Jest to odpowiedź na rosnącą krytykę grup zajmujących się ochroną środowiska, które zgłaszają sprzeciw przeciwko budowie nowych hydroelektrowni, które przyczyniają się do zaburzenia ekosystemu rzecznej Mekongu. Kwestia dotyczy również innych państw regionu. W lutym bieżącego roku pięć kambodżańskich organizacji pozarządowych 3S River Protection Network, FACT, The NGO Forum on Cambodia, My Village, Center and Environment Preservation Association stanowczo sprzeciwiło się budowie tamy w okolicach miasta Luang Prabang w Laosie, która przyczyni się do zmniejszenia poziomu wody w dolnym biegu rzeki na czym ucierpi środowiska i mieszkańcy niżej położonych regionów.

17 marca: Wietnam wprowadzi szereg środków łagodzących negatywne skutki pandemii koronawirusa na gospodarkę państwa. Liczba potwierdzonych przypadków zakażonych COVID-19 osiągnęła już 57 osób. Rząd w Hanoi zamierza wprowadzić ulgi podatkowe oraz opóźnić spłatę części z nich, a także odroczyć opłaty za użytkowanie gruntów przez

przedsiębiorstwa co będzie kosztowało budżet państwa 1,16 mld USD. Kwarantanna wprowadzona w Chinach doprowadziła do wstrzymania produkcji przez wietnamskie fabryki, ponieważ to właśnie z tego kraju sprowadzano większość stali i komponentów elektronicznych. Według szacunków aż 17% wietnamskiej gospodarki jest uzależnione od stabilnego łańcucha dostaw z Chin. Ponadto, jeżeli chodzi o sektor turystyczny, ponad 32% turystów również pochodzi z ChRL. Rząd wyznaczył cel wzrostu gospodarczego na rok 2020 wynoszący 6,8%, ale komplikacje będące skutkiem pandemii może wpłynąć na zmniejszenie wzrostu nawet do 5,96%.

19 marca: Wietnam zamknął granicę z Kambodżą i wprowadził miesięczny zakaz wjazdu dla obcokrajowców. Od 15 marca Wietnam zawiesił wydawanie wiz i ogłosił miesięczny zakaz wjazdu dla obcokrajowców (z wyjątkiem dyplomatów). Jediną możliwością dostania się na terytorium Wietnamu jest poddanie się 14-dniowej kwarantannie w obszarze przygranicznym. Działania rządu w Hanoi mają na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się COVID-19, ponieważ ministerstwo zdrowia potwierdziło 76 przypadków zakażonych. Dodatkowe restrykcje są najbardziej uciążliwe dla przedsiębiorców, którzy często podróżowali między państwami w celach biznesowych. Jeżeli pandemia będzie się przedłużać odbije się to na dwustronnych relacjach handlowych, które są wyceniane na około 5 mld USD.

20 marca: Japonia i Kambodża zobowiązały się do osiągnięcia wymiany handlowej na poziomie 2 mld USD mimo pandemii koronawirusa. Po spotkaniu wysokich przedstawicieli obu państw rzeczniczka ministerstwa spraw zagranicznych i współpracy międzynarodowej Chea Kimtha, poinformowała, iż strony zobowiązały się do osiągnięcia współpracy gospodarczej na poziomie 2 mld USD, mimo zawirowań na światowych rynkach, będących skutkiem pandemii COVID-19. W ubiegłym roku handel dwustronny przekroczył nawet poziom 2 mld USD, co będzie jednak trudniejsze do powtórzenia w 2020 roku. Urzędnicy zobowiązali się w tym celu do rozszerzenia handlu i inwestycji między dwoma krajami i zgodzili się wezwać odpowiednie instytucje do ściślejszej współpracy w celu poprawy środowiska inwestycyjnego w Kambodży, aby przyciągnąć więcej japońskich inwestorów. Współpraca między państwami rozwija się od kilkudziesięciu lat, o czym świadczy fakt, że od 1995 roku Japonia zrealizowała w Kambodży aż 141 projektów inwestycyjnych na łączną kwotę 2,5 mld USD. Japoński import wzrósł w 2019 roku o 7,7% i osiągnął wartość 1,7 mld USD, natomiast import Kambodży wzrósł o 33,4%, a łączna wartość towarów sięgnęła 563 mln USD.

20 marca: w stolicy Indonezji ogłoszono stan wyjątkowy. Gubernator Dżakarty Anies Basweda, w związku z pandemią koronawirusa ogłosił stan wyjątkowy na okres dwóch tygodni. Transport publiczny został ograniczony, a wszelkiego rodzaju centra rozrywki zostały zamknięte (bary, kina, spa). Ministerstwo zdrowia potwierdziło 369 przypadki zakażonych oraz 32 zgony w wyniku COVID-19, z czego 215 zainfekowanych i 18 ofiar pochodzi właśnie ze stolicy kraju.

22 marca: Malezja zaangażowała wojsko do pomocy w egzekwowaniu rządowego nakazu pozostania w domach przez okres dwóch tygodni. Liczba chorych, u których wykryto wirus

COVID-19 wzrosła w Malezji do 1306. Rząd Malezji mając na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się choroby wprowadził dwutygodniowy zakaz opuszczania domów. Według ministerstwa obrony 90% obywateli przestrzega kwarantannę, jednak 10% z 32 mln mieszkańców Malezji nie stosuje się do zakazu, a co za tym idzie 3,2 mln ludzi stanowi zagrożenie dla siebie i innych. Malezja jest liderem spośród państw Azji Południowo-Wschodniej, jeżeli chodzi o liczbę potwierdzonych przypadków zakażeń koronawirusem, dlatego premier Muhyiddin Yassin wprowadził obowiązkową kwarantannę do 31 marca.

23 marca: prezydent Filipin dąży do zwiększenia swoich uprawnień, aby skuteczniej walczyć z pandemią koronawirusa. Filipiński kongres odbył specjalną sesję za pośrednictwem Internetu w sprawie możliwości przejęcia przed Rodrigo Duterte kontroli nad dostawami i usługami użyteczności publicznej, zlecenia przedsiębiorstwom udzielenia pomocy rządowi oraz pozyskiwania funduszy z przedsiębiorstw państwowych i budżetów departamentów w celu przekierowania ich na pilniejsze potrzeby związane ze służbą zdrowia. Na chwilę obecną potwierdzono 396 przypadków zakażonych COVID-19, a także 33 ofiary śmiertelne. Ministerstwo zdrowia ostrzega jednak, że system jest przeciążony a liczba testów ograniczona, przez co bardzo prawdopodobne, że liczba chorych jest większą od tej, która została oficjalnie potwierdzona. Biorąc pod uwagę fakt, że prezydent Duterte dysponuje większością w obu izbach, wszystko wskazuje na to, iż nowa ustawa zostanie zaakceptowana mimo wyraźnych obaw opozycji.

23 marca: Singapur i Australia wzmacniają współpracę w zakresie obrony. Minister obrony Singapuru Ng Eng Hen, i jego australijska odpowiednik Linda Reynolds, podpisali zaktualizowany traktat o szkoleniu wojskowym i rozwoju obszarów szkoleniowych podczas 5. spotkania przywódców Singapuru i Australii, które zostało przeprowadzone za pośrednictwem wideokonferencji, w której uczestniczyli premierzy Lee Hsien Loong oraz Scott Morrison. Traktat stanowi wzmocnienie współpracy z zakresu obrony i bezpieczeństwa, którego podstawą jest protokół ustaleń podpisany między stronami w 2016 roku odnośnie kompleksowego partnerstwa strategicznego. Na mocy nowego traktatu siły zbrojne Singapuru będą miały łatwiejszy dostęp do ćwiczeń z australijskimi żołnierzami. Ponadto obie strony zbudują dwa poligony przeznaczone do ćwiczeń dwustronnych (Shoalwater Bay Training Area oraz Greenvale Training Area w australijskim stanie Queensland), które mają zostać ukończone odpowiedni w 2024 i 2028 roku, a ich obszar będzie dziesięć razy większy od Singapuru. Za sprawą tych projektów będzie możliwe organizowanie 18-tygodniowych ćwiczeń raz w roku z udziałem 14 tys. żołnierzy oraz 2,4 tys. pojazdów. Do tej pory raz w roku organizowano 6-tygodniowe ćwiczenia, w których udział brało 6,6 tys. żołnierzy z Singapuru.

24 marca: Birma zgłosiła pierwsze przypadki zakażonych COVID-19. Birma przez długi okres czasu była państwem z największą populacją, które nie wykryło chorych na koronawirusa. Ministerstwo zdrowia poinformowało jednak, że dwóch obywateli, którzy powrócili do kraju ze Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii otrzymali pozytywny wynik testu na obecność COVID-19. Informacja wzbudziła duże zaniepokojenie w stolicy Birmy, a ludzie podobnie jak to było wcześniej w innych państwach rozpoczęli masowe zakupy w supermarketach. System opieki

zdrowotnej w Birnie należy do jednego z najgorszych na świecie, dlatego rozprzestrzenienie się wirusa w tym kraju może skutkować dużą liczbą ofiar śmiertelnych.

24 marca: Tajlandia wprowadziła stan wyjątkowy ze względu na rozprzestrzenianie się koronawirusa. W Tajlandii 827 osób jest chorych w wyniku zakażenia COVID-19, a 106 osób zmarło. W związku z tym rząd podjął decyzję o wprowadzeniu stanu nadzwyczajnego, dzięki któremu będzie możliwe ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa. Jednym z pierwszych skutków wprowadzenia nowego stanu było aresztowanie mężczyzny za wywoływanie atmosfery paniki za pośrednictwem mediów społecznościowych. Pozarządowa organizacja zajmująca się ochroną praw człowieka ze Stanów Zjednoczonych - Human Rights Watch, zarzuciła już Tajlandii i Kambodży wykorzystywanie sytuacji kryzysowej związanej z koronawirusem do tłumienia krytyki wśród swoich obywateli. Niepokój budzi zwłaszcza zapis w ramach stanu nadzwyczajnego o możliwości cenzury lub likwidacji poszczególnych mediów, jeżeli zostanie uznane to za konieczne.

24 marca: Kambodża i Rosja zobowiązały się do zwiększenia współpracy gospodarczej. Wicepremier Hor Namhong, spotkał się w Phnom Penh z rosyjskim ambasadorem Dmitrym Tsvetkovem, aby omówić mechanizmy zwiększenia współpracy handlowej i inwestycyjnej. Obie strony prowadzą negocjacje w sprawie 14 protokołów ustaleń dotyczących zacieśnienia współpracy w takich sektorach jak turystyka, edukacja i prawo. Hor Namhong wyraził jednak nadzieję, że Rosja poprze dążenia Kambodży mające na celu ustanowienie umowy o wolnym handlu

z Euroazjatycką Wspólnotą Gospodarczą (EWG). W październiku ubiegłego roku kambodżańska delegacja złożyła wizytę w Rosji, gdzie głównym tematem były przygotowania do opracowania takiej umowy. Na chwilę obecną Kambodża i EWG dysponują tylko protokołem ustaleń

z 2016 roku poświęconego zacieśnieniu współpracy gospodarczej między stronami. Spośród państwa ASEAN tylko Wietnam posiada umowę o wolnym handlu z EWG, natomiast Singapur jest w trakcie negocjacji.

24 marca: Japonia udzieliła pomocy rozwojowej Kambodży w wysokości 310 mln USD. Ceremonia podpisania umowy odbyła się z udziałem premiera Hun Sena oraz ministra spraw zagranicznych i współpracy międzynarodowej Prak Sokhonnem, a także japońskiego ambasadora w Kambodży Masahiro Mikamim. Na mocy umowy w postaci pakietu pomocowego zostanie przekazana kwota 42,7 mln USD, natomiast pozostała część z 310 mln USD będzie udostępniona w formie niskooprocentowanych pożyczek. Ministerstwo spraw zagranicznych w komunikacie poinformowało, iż 31 mln USD zostanie przeznaczonych na rozbudowę systemu wodociągowego w Takhmao w prowincji Kandal, 9 mln USD na rozbrojenie pól minowych i pomoc dla osób poszkodowanych przez eksplozję min, a 2,7 mln USD na sfinansowanie programu rozwoju gospodarczego i społecznego. Środki pozyskane z pożyczek zostaną przeznaczone na modernizację trzech odcinków drogi krajowej nr 5, co będzie kosztowało około 267,5 mln USD.

25 marca: Bank Centralny Birmy tnie stopy procentowe o 1%. Z powodu spowolnienia gospodarczego na skutek pandemii koronawirusa Bank Centralny Birmy podjął decyzję o obniżeniu stóp procentowych o 0,5% w dniu 12 marca. Decyzja spotkała się jednak z krytyką przedsiębiorców, których zdaniem są to niewystarczające środki. W związku z tym Bank Centralny zdecydował się na dodatkowe obniżenie z 9,5% do 8,5%, co zacznie obowiązywać od początku kwietnia. Zgodnie z najnowszą dyrektywą minimalna stopa depozytów bankowych zostanie obniżona z 7,5% do 6,5%, natomiast maksymalna stopa pożyczek zostanie obniżona z 12,5% do 11,5% w przypadku kredytów zabezpieczonych oraz z 15,5% do 14,5% w przypadku kredytów niechronionych. Izba Przemysłowo-Handlowa Birmy zapowiada już spadek wzrostu gospodarczego w 2020 roku, a do sektorów, które najbardziej ucierpią zaliczono turystyczny i odzieżowy, a zatem jedno z głównych w birmańskiej gospodarce. Ministerstwo turystyki opublikowało wstępne prognozy, z których wynika, że liczba turystów w 2020 roku spadnie co najmniej o 50% w porównaniu do roku ubiegłego.

25 marca: Niemcy przekazały Kambodży 1,6 mln USD w ramach pomocy w zwalczaniu pandemii koronawirusa. Ambasada Niemiec w Kambodży poinformowała o przekazaniu środków finansowych w wysokości 1,6 mln USD na rzecz wsparcia Instytutu Pasteura w tym kraju, ponieważ jest to jedyna jednostka, będąca w stanie przeprowadzać badania na obecność COVID-19 w nadsyłanych próbkach. Fundusze mają zwiększyć moce przerobowe laboratoriów, żeby było możliwe badanie większej liczby obywateli w krótkim czasie. Na chwilę obecną Phnom Penh potwierdziło 91 przypadków zakażenia COVID-19.

25 marca: Wietnam ogranicza eksport ryżu w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Po posiedzeniu gabinetu poświęconego skutkom pandemii COVID-19 ogłoszono decyzję o tymczasowym (wstępnie do 28 marca) wstrzymaniu eksportu ryżu, mając na uwadze możliwość powstania kryzysu żywnościowego w regionie. Ministerstwo przemysłu i handlu zwróciło się jednak na wniosek przedsiębiorców do premiera, że nagłe wstrzymanie eksportu może dodatkowo odbić się negatywnie na gospodarce i doprowadzić do upadku przedsiębiorstw. Wietnam jest trzecim największym eksporterem ryżu na świecie po Indiach i Tajlandii. W ubiegłym roku eksport ryżu z Wietnamu wyniósł 6,37 mln ton o wartości 2,81 mld USD. Na przestrzeni ostatnich dwóch miesięcy eksport wyraźnie wzrósł, zwłaszcza do takich państw jak Filipiny, Malezja czy Chiny. Zgodnie z danymi ministerstwa rolnictwa w ciągu pierwszych dwóch miesięcy 2020 roku eksport tego produktu wzrósł o 27% w porównaniu do podobnego okresu z roku ubiegłego.

26 marca: handel dwustronny Kambodża-Indonezja osiągnął w 2019 roku rekordową wartość. Ministerstwo handlu Kambodży opublikowało statystyki, z których wynika, że wymiana handlowa między państwami w ubiegłym roku wzrosła o 46% w porównaniu do 2018 roku i osiągnęła wartość 792 mln USD. Wzrost współpracy między państwami jest zauważalny już od 2017 roku, co doprowadziło do utworzenia bezpośredniego połączenia lotniczego między Dżakartą a Phnom Penh, który jest realizowany przez linię lotniczą Citilink. Ambasador Kambodży w Indonezji Hor Nambora, potwierdził w ostatnim wywiadzie prasowym duże

zainteresowanie indonezyjskich przedsiębiorców inwestycjami w Kambodży. Na chwilę obecną łączna wartość zrealizowanych inwestycji wynosi około 350 mln USD.

26 marca: japońska firma wygrała kontrakt na sprzedaż Filipinom systemu radarów obrony powietrznej. Firma Mitsubishi Electric Co. w ramach „trzech zasad eksportu uzbrojenia” (Three Principles on Transfer of Defense Equipment and Technology) zrewidowanych w 2014 roku dostarczy Filipinom cztery zestawy radarów obrony powietrznej. Japońska firma wygrała przetarg, zgodnie z którym sprzeda na Filipiny ulepszoną wersję trzech systemów J/FPS-3 oraz jeden J/TPS-P14, używanych również przez japońskie siły samoobrony. Rząd w Manili oprócz firm japońskich brał między innymi pod uwagę firmy amerykańskie, ale ostatecznie to Mitsubishi Electric Co. wygrało przetarg. Ostateczne zamówienie zostanie złożone przez filipińskie ministerstwo obrony do końca maja, a przewidziany koszt radarów wyniesie 90 mln USD.

26 marca: Wietnam zaoferował pomoc Laosowi i Kambodży w postaci sprzętu medycznego. Premier Nguyen Xuan Phuc podczas rozmowy telefonicznej ze swoimi odpowiednikami z Kambodży i Laosu poinformował o możliwości wsparcia w walce z koronawirusem. Szef rządu Wietnamu zaoferował wysłanie specjalistów, którzy pomogą w ograniczeniu rozprzestrzeniania się COVID-19, a także sprzętu medycznego o łącznej wartości 200 tys. USD. Premierzy trzech państw zgodzili się na zacieśnienie współpracy w celu lepszej wymiany informacji i koordynacji działań zmierzających do jak najszybszego opanowania sytuacji w regionie.

27 marca: Stany Zjednoczone odwołały manewry wojskowe z Filipinami z uwagi na sytuację związaną z pandemią koronawirusa. Rząd w Waszyngtonie podjął decyzję o odwołaniu ćwiczeń wojskowych, które odbywały się z traktatowym sojusznikiem co roku. Wydarzenie było zaplanowane na dni od 4 do 15 maja.

28 marca: z powodu pandemii COVID-19 odwołano coroczny dialog Shangri-La. Forum poświęcone kwestiom związanym z bezpieczeństwem i obronnością państw organizowane w Singapurze od 2002 roku zostało odwołane. Od lat gromadziło wysokich rangą urzędników, dyplomatów, a także przedstawicieli przedsiębiorstw zbrojeniowych. Tegoroczna edycja miała się odbyć na początku czerwca.

30 marca: Kambodża idąc za przykładem Wietnamu zamierza ograniczyć eksport ryżu. Premier Hun Sen poinformował, że mając na uwadze bezpieczeństwo żywnościowe kraju w obliczu pandemii koronawirusa od 5 kwietnia wejdą w życie ograniczenia eksportowe ryżu. Podobną decyzję podjął wcześniej trzeci największy na świecie eksporter ryżu – Wietnam.

30 marca: Birma wprowadziła zakaz dla międzynarodowych lotów pasażerskich. Departament lotnictwa cywilnego poinformował o zawieszeniu wszystkich międzynarodowych lotów komercyjnych do 13 kwietnia. Decyzja jest wynikiem danych, z których wynika, że osiem potwierdzonych w kraju przypadków zakażeń koronawirusem to cudzoziemcy. Natomiast ministerstwo spraw zagranicznych poinformowało o wstrzymaniu wydawania wiz do końca

kwietnia bieżącego roku, z wyjątkiem specjalnych przypadków takich jak dyplomaci czy przedstawiciele ONZ.

KOMENTARZ

Mimo rozprzestrzeniania się COVID-19 na świecie, do jednego z najważniejszych wydarzeń doszło już na początku miesiąca. Lotniskowiec amerykańskiej marynarki wojennej klasy Nimitz - USS Theodore Roosevelt, w towarzystwie krążownika raketowego USS Bunker Hill (CG 52) klasy Ticonderoga przybył do wietnamskiego portu w Da Nang z okazji 25. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych. Jest to już druga wizyta amerykańskiego lotniskowca w Wietnamie po historycznym wydarzeniu z 2018 roku, kiedy po raz pierwszy od wojny wietnamskiej, amerykański lotniskowiec - USS Carl Vinson, wpłynął do portu w Da Nang. Wszystko wskazuje na to, że wizyty amerykańskich lotniskowców w Wietnamie wpiszą się na stałe do Kalendarza relacji bilateralnych. Z kolei w szerszej perspektywie, tego rodzaju aktywność przyczyni się do silniejszego zaakcentowania amerykańskiej obecności w regionie w kontekście chińskiej ekspansji na Morzu Południowochińskim. Z perspektywy Waszyngtonu jest to szczególnie istotne w dobie ostatniej decyzji prezydenta Filipin, który podjął decyzję o wycofaniu się z umowy regulującej warunki stacjonowania amerykańskich wojsk w tym państwie (Visiting Forces Agreement, VFA) podpisanej w 1998 roku (zaczęła obowiązywać rok później).

W zakresie bezpieczeństwa Wietnam współpracuje również z Japonią. Na specjalne zaproszenie szefa sztabu generalnego Wietnamskiej Armii Ludowej - Phan Van Giang, przyjechała do Hanoi japońska delegacja, na czele której stanął szef połączonych sztabów sił samoobrony - Koji Yamazaki. Japońscy przedstawiciele wzięli udział w szeregu oficjalnych spotkań, między innymi z ministrem obrony Wietnamu, a także uczestniczyli w wizytacji jednostek wojskowych. W wyniku rozmów dwustronnych Japonia zgodziła się dostarczyć technologię umożliwiającą budowę nowoczesnych okrętów, a także zadeklarowała intensyfikację wizyt japońskich statków oraz samolotów w ramach ćwiczeń i szkoleń w różnych obszarach. Oba państwa zgodziły się również na przedłużenie podpisanej w 2018 roku umowy z zakresu współpracy obronnej, zakładającej budowę statków i transfer technologiczny między stoczniami. Ponadto na mocy porozumienia Tokio zapewni stypendia wietnamskim studentom inżynierii wojskowej i zaawansowanych technologii, wspólne działania szkoleniowe między akademiami wojskowo-technicznymi,

a także kursy językowe dla techników i inżynierów, chcących studiować w Japonii.

Udział Japonii w sektorze obronności i bezpieczeństwa państw Azji Południowo-Wschodniej jest coraz bardziej zauważalny. Wszystko wskazuje na to, że imperialna historia tego kraju i podboje z czasów II wojny światowej nie odgrywają już tak silnej roli w świadomości obywateli państw regionu. W dobie eskalacji antagonizmów na linii Waszyngton-Pekin na wielu różnych płaszczyznach od kwestii militarnych, przez ekonomiczne, a teraz nawet epidemiologiczne (wzajemne obarczanie się winą za wybuch pandemii koronawirusa) coraz więcej państw regionu może zwrócić się w stronę takich państw jak Japonia, która w pewnym sensie wypadkową tych dwóch mocarstw. Z jednej strony obecności i zaangażowanie w regionie jest tak samo pewne jak

w przypadku Chin, natomiast z drugiej Tokio jest źródłem nowoczesnych technologii i

niskooprocentowanych pożyczek, których warunki są przejrzyste i nie stanowią takiego ryzyka jak to często bywa w przypadku ofert przygotowanych przez rząd w Pekinie. Ponadto Japonia stoi na straży liberalnych wartości w stylu amerykańskim. Rząd z Shinzo Abe na czele zyskał również dużo w oczach państw regionu po tym jak wziął na siebie odpowiedzialność, żeby przekształcić Partnerstwo Transpacyficzne (TPP) w Wszechstronne i Progresywne Porozumienie na rzecz Partnerstwa Transpacyficznego (CPTPP), po tym jak Stany Zjednoczone wycofały się z partnerstwa zaraz po objęciu stanowiska prezydenta przez Donalda Trumpa w styczniu 2017 roku.

Bardzo możliwe, że to właśnie dlatego japońska - a nie amerykańska czy chińska - firma w ramach „trzech zasad eksportu uzbrojenia” (Three Principles on Transfer of Defense Equipment and Technology) zrewidowanych w 2014 roku dostarczy Filipinom cztery zestawy radarów obrony powietrznej. Mitsubishi Electric Co. wygrała przetarg, zgodnie z którym sprzeda na Filipiny ulepszoną wersję trzech systemów J/FPS-3 oraz jeden J/TPS-P14, używanych również przez japońskie siły samoobrony. Według oficjalnych informacji ostateczne zamówienie zostanie złożone przez filipińskie ministerstwo obrony do końca maja, a przewidziany koszt radarów wyniesie 90 mln USD. Szukanie przez Manilę większej niezależności w obszarze obronności

-
o czym chociażby świadczy wycofanie się Filipin z VFA w lutym bieżącego roku - jak i próba dystansowania się od napięć między Stanami Zjednoczonymi a Chinami, sugeruje dążenia w kierunku budowy potencjału średniej potęgi (middle power). Taką hipotezę postawiła filipińska politolog i specjalistka ds. relacji z Chinami - Aileen Baviera, w jednym ze swoich ostatnich tekstów opublikowanych już po jej śmierci wywołanej komplikacjami na skutek zarażenia COVID-19. Argumentuje w nim, że państwa o statusie średniej potęgi mogą prowadzić niezależną dyplomację, wolną od wpływów innych mocarstw. Zaznacza jednak, że dalsze oddalenie się Filipin od amerykańskiej strefy wpływów może prowadzić do dwóch scenariusz. W jednym z nich Manila osiągnie status średniej potęgi, ale będzie to uzależnione od zachowania innych państwa regionu, a przede wszystkim od siły organizacji regionalnych takich jak ASEAN. Z kolei drugi scenariusz zakłada całkowite podporządkowanie się Pekinowi, co najprawdopodobniej będzie równoznaczne z jeszcze większym podporządkowaniem się wpływom innego państwa niż w przypadku Stanów Zjednoczonych. Jakiegokolwiek prognozy dalszego rozwoju sytuacji są dodatkowo utrudnione przez rozwój pandemii koronawirusa, na skutek czego przesunięto realizację nie tylko wielkich imprez sportowych jak Letnie Igrzyska Olimpijskie w Tokio czy Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej, ale również kluczowe wydarzenia o mające wpływ na bezpieczeństwo, na przykład coroczny dialog Shangri-La organizowany od 2002 roku czy pierwsze manewry amerykańskich i filipińskich żołnierzy od czasu podjęcia decyzji o wycofaniu się z VFA. Pozostałe, takie jak szczyt G20 odbywają się za pośrednictwem telekonferencji, a głównymi tematami są globalna koordynacja walki z COVID-19, a także potencjalne mechanizmy minimalizujące negatywne skutki dla światowej gospodarki.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

